

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.411.015.01.2019

Pan Marek Wojtas
Wójt Gminy Pawłów
Urząd Gminy w Pawłowie
Pawłów 56
27-225 Pawłów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

K/19/014 – Zarządzanie cmentarzem komunalnym przez gminę Pawłów

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Pawłowie (dalej: Urząd lub Gmina), Pawłów 56, 27-225 Pawłów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Wojtas, Wójt Gminy Pawłów (dalej: Wójt) od 16 listopada 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena prawidłowości organizacji zadań związanych z zarządzaniem, prowadzeniem i utrzymaniem cmentarza komunalnego. 2. Ocena prawidłowości ustalania, przyjmowania i rozliczania z budżetem gminy opłat za groby oraz wydatków związanych z utrzymaniem cmentarza. 3. Ocena skuteczności nadzoru i kontroli nad realizacją zadania.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. Badaniami kontrolnymi objęte zostały również zdarzenia i dokumenty sprzed 1 stycznia 2016 r. w przypadkach, gdy miały one związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Zdzisław Kałamaga, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKI/102/2019 z 26 listopada 2019 r. (akta kontroli str. 1-4)

---

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. (dalej: ustawa o NIK).

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

W wyniku podejmowanych przez Wójta działań, Wojewoda Świętokrzyski stwierdziła w wydanej decyzji, nieodpłatne nabycie przez Gminę Pawłów z mocy prawa własności nieruchomości, zajętej pod cmentarz komunalny w miejscowości Radkowiec Kolonia. Uregulowanie stanu prawnego, umożliwiło podejmowanie dalszych działań porządkujących jego funkcjonowanie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia uregulowanie zasad zarządzania i administrowania terenem cmentarza oraz zasad rozliczeń za realizację tych czynności.

Wójt w wyniku prawidłowego przeprowadzonego postępowania przetargowego wyłonił i zawarł umowę z zarządcą cmentarza, określając prawa i obowiązki zarówno gminy jak i osoby fizycznej, której powierzono realizację tego zadania. Ustalił również stawki opłat cmentarnych stanowiących dochód gminy oraz zasady i tryb korzystania z cmentarza.

W Urzędzie prowadzono ewidencję pochowanych i grobów. Nie prowadzono natomiast ksiąg cmentarnych, tj. księgi wieczystej osób pochowanych na cmentarzu w układzie rocznikowym, księgi grobów oraz alfabetycznego spisu osób pochowanych na cmentarzu. Prowadzono natomiast prace związane z inwentaryzacją grobów i osób pochowanych wykorzystując w tym celu zewnętrzną firmę, której zlecono zadanie wdrożenia oprogramowania dla cmentarza, które obejmuje m.in. wykonanie inwentaryzacji, przygotowania planu cmentarza i opracowanie programu zarządzania cmentarzem.

Przeprowadzone w toku kontroli oględziny cmentarza komunalnego wykazały właściwy stan sanitarno-techniczny cmentarza, co świadczy o prawidłowym nadzorze właścicielskim ze strony Wójta.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności³

W 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Urzędzie kontrolę P/16/087 *Zarządzanie cmentarzami komunalnymi* w wyniku, której stwierdzono, że organy gminy od wielu lat nie uregulowały spraw organizacyjno-prawnych związanych z zarządzaniem cmentarzem komunalnym w miejscowości Radkowiec Kolonia a przyczyną tego stanu były wieloletnie zaniedbania dotyczące obszaru będącego przedmiotem kontroli. Dotyczyły one przede wszystkim:

- nieuregulowania stanu prawnego nieruchomości, na której położony jest cmentarz;
- nieuregulowania zasad zarządzania i administrowania terenem cmentarza oraz zasad rozliczeń za realizację tych czynności;
- nie zawarcia umowy z podmiotem, który jest faktycznym zarządcą cmentarza, a tym samym nieokreślenia praw i obowiązków zarówno organu gminy, jak i osoby fizycznej, której nieformalnie powierzono realizację zadania;

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- nieustalenia zasad i trybu korzystania z cmentarza, stosownie do wymogów określonych przepisem art. 40 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym;
- nieustalenia stawek opłat cmentarnych stanowiących dochód gminy.

Jednocześnie stwierdzono, że stan sanitarny i techniczny cmentarza był prawidłowy.

OBSZAR

1. Ocena prawidłowości organizacji zadań związanych z zarządzaniem, prowadzeniem i utrzymaniem cmentarza komunalnego.

Prace związane z uregulowaniem stanu prawnego cmentarza komunalnego w Radkowicach Kolonii (dalej: cmentarz), rozpoczęły się 1 lipca 2015 r.

Powołany w celu prowadzenia spraw związanych z zarządzaniem nieruchomością nr 130 w Radkowicach Kolonii zespół w składzie:

- geodeta gminny;
- radca prawny Urzędu;
- kierownik Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Planowania Przestrzennego;
- inspektor ds. inwestycji i gospodarki komunalnej

w sporządzonej notatce służbowej stwierdził m.in.: *...w wyniku analizy zebranych materiałów ustalono, że działka o numerze inwestycyjnym 130 będąca cmentarzem, której zarządcą jest Gmina, nie posiada uregulowanego stanu własności, przez co nie jest uregulowany podstawowy warunek samoistnego posiadania nieruchomości (...) brak jest prowadzenia dokumentacji formalno-prawnej. Gmina na dzień 1.07.2015 r. nie posiada umowy z zarządcą cmentarza. W celu prowadzenia czynności prawnych wynikających z ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (...) konieczne jest uregulowanie stanu prawnego w taki sposób, aby działka nr 130 w miejscowości Radkowice Kolonia była własnością tego, kto nią faktycznie włada. Brak uregulowania stanu prawnego skutkuje brakiem możliwości wydawania stosownych decyzji (...) regulujących zarządzanie tym cmentarzem.*

(akta kontroli str. 5)

Sekretarz Gminy wystąpił do Archiwum Państwowego w Kielcach o udostępnienie geodecie gminnemu księgi hipotecznej pod nazwą „Ośrodek Radkowice” oraz dawnych materiałów mapowych nieruchomości objętych tą księgą, niezbędnych do ustalenia stanu prawnego działki cmentarza komunalnego.

(akta kontroli str. 6)

Archiwum Państwowe przesłało Gminie uwierzytelnioną kserokopię planu zespołu archiwalnego 21/2990 zawierającą reprodukcję mapy geodezyjnej folwarku Radkowice z 1948 r., odręczną notatkę dot. właścicieli działek, kopie map ewidencyjnych, decyzję Naczelnika Gminy Pawłów z 1980 r. o wyrażeniu zgody na zamianę nieruchomości oraz wypis z aktu notarialnego z 1953 r.

(akta kontroli str. 7-17)

Zarządzeniem nr 16/16 z dnia 29 lutego 2016 r. Wójt powołał trzyosobową komisję ds. uregulowania sytuacji prawnej cmentarza komunalnego w Radkowicach.

Zadaniem komisji było *dostosowanie sytuacji prawnej ww. cmentarza do obowiązujących w tej mierze przepisów a w szczególności:*

- *uregulowanie sytuacji prawnej nieruchomości, na której znajduje się cmentarz;*
- *dostosowanie cmentarza do warunków określonych w rozporządzeniu ministra infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków;*

- dostosowanie dokumentacji cmentarza do rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów.

(akta kontroli str. 18)

Wójt, pismem z 31 maja 2016 r. zwrócił się do wojewody świętokrzyskiego z wnioskiem o wydanie decyzji stwierdzającej nabycie nieodpłatnie przez Gminę Pawłów z mocy prawa własności nieruchomości o pow. 0,97 ha, położonej we wsi Radkowice Kolonia oznaczonej numerem działki 130. W piśmie zaznaczono, że ww. nieruchomość to teren cmentarza komunalnego powstałego na gruntach skarbu państwa nabytych w 1967 r. Do wniosku załączono mapkę ewidencyjną, wypis z rejestru gruntów, odpis zwykły księgi wieczystej, zaświadczenie, że przedmiotowa działka położona jest na terenie oznaczonym symbolem F39ZC – teren zieleni cmentarnej a istniejący cmentarz grzebalny przewidziany jest do adaptacji, użytkowania i zagospodarowania.

(akta kontroli str. 19-28)

Do ww. wniosku przesłano dodatkowe informacje:

- zaświadczenie, że cmentarz położony na działce nr 130 jest cmentarzem komunalnym;
- kartę inwentaryzacyjną nieruchomości;
- protokół inwentaryzacyjny nieruchomości (spis);
- ogłoszenie o wyłożeniu w siedzibie gminy do publicznej wiadomości spisu i karty inwentaryzacyjnej działki nr 130⁴

(akta kontroli str. 29-38)

Wydział Skarbu Państwa i Nieruchomości Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w dniu 2 sierpnia zawiadomił, że przygotowany został materiał dowodowy do wydania decyzji w sprawie stwierdzenia nabycia z mocy prawa z dniem 27 maja 1990 r. przez gminę Pawłów własności nieruchomości położonej w obrębie 0021 Radkowice Kolonia, oznaczonej jako działka ewidencyjna nr 130 o pow. 0,9700 ha, zajęta pod cmentarz komunalny. W związku z tym strony (wójt i skarbu państwa-starosta starachowicki) mogą składać wyjaśnienia, wnioski oraz dowody w terminie 7 dni w urzędzie wojewódzkim w Kielcach.

(akta kontroli str. 39-41)

Wojewoda Świętokrzyski Decyzją nr SPN.IV.7532.37.2016 z dnia 17 października 2016 r. stwierdziła nabycie przez Gminę Pawłów z mocy prawa nieodpłatnie własności nieruchomości zajętej pod cmentarz komunalny, oznaczonej w ewidencji gruntów gminy Pawłów obręb 0021 Radkowice Kolonia, ark. 1, jako działka nr 130 o powierzchni 0,9700 ha. Nieruchomość stanowi własność Skarbu Państwa na podstawie księgi wieczystej Nr K11H/00003095/6 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Starachowicach Wydział Ksiąg Wieczystych. Zgodnie ze sporządzonym spisem, nieruchomość została opisana w karcie ewidencyjnej nr 78.

(akta kontroli str. 42-43)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Wójta, które pozwoliły Wojewodzie Świętokrzyskiemu na podjęcie decyzji o nieodpłatnym nabyciu przez Gminę Pawłów z mocy prawa własności nieruchomości, zajętej pod cmentarz

⁴ Spis i karta inwentaryzacyjna wyłożone były w pokoju nr 16 urzędu gminy przez okres 30 dni tj. od 15 czerwca 2016 r. do 18 lipca 2016 r.

komunalny w miejscowości Radkowiec Kolonia. Uregulowanie stanu prawnego, umożliwiło podejmowanie dalszych działań porządkujących jego funkcjonowanie.

2. Ocena prawidłowości ustalania, przyjmowania i rozliczania z budżetem gminy opłat za groby oraz wydatków związanych z utrzymaniem cmentarza komunalnego.

Wprowadzony Zarządzeniem Wójta nr 18/2015 z dnia 1 kwietnia 2015 r. Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy w Pawłowie sprawy związane z zarządzaniem cmentarzem powierzył Referatowi Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Planowania Przestrzennego, któremu przypisano *prowadzenie spraw związanych z funkcjonowaniem cmentarza komunalnego (z chwilą uregulowania statusu prawnego) w tym wymaganej przepisami dokumentacji cmentarza.*

(akta kontroli str. 69)

Prowadzenie ww. spraw powierzono Robertowi W. zatrudnionemu na stanowisku ds. gospodarki komunalnej.

W karcie praw i obowiązków ww. zapisano m.in.:

- *prowadzenie spraw związanych z funkcjonowaniem cmentarza komunalnego (z chwilą uregulowania statusu prawnego), w tym wymaganej przepisami dokumentacji cmentarza;*
- *zapewnienie bieżącego i właściwego zaspokojenia potrzeb ludności w zakresie usług komunalnych;*
- *prowadzenie postępowań dotyczących udzielania zamówień publicznych (...)*

(akta kontroli str. 79-80)

Rada Gminy w Pawłowie Uchwałą nr XXV/313/16 z dnia 29 grudnia 2016 r. uchwaliła Regulamin Cmentarza Komunalnego w Radkowicach Kolonii, w którym zapisano m.in. że:

- *zarządcą cmentarza jest podmiot wyłoniony w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego przez Wójta;*
- *biuro obsługi cmentarza ma siedzibę w budynku Urzędu Gminy w Pawłowie i jest czynne w dni robocze w godz. 8.00 – 15.00. a w soboty, niedziele i święta sprawy załatwiane są przez administratora cmentarza;*
- *prawo pochowania osób zmarłych przysługuje najbliższej rodzinie (...) organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym a także gminie (...) w sytuacjach określonych przepisami szczególnymi.*

Określono, że do zadań zarządcy cmentarza należy w szczególności:

- udostępnianie miejsc pochówku;
- pobieranie opłat za korzystanie z cmentarza;
- prowadzenie ksiąg cmentarnych, ewidencji pochowanych i grobów;
- prowadzenie bieżącego nadzoru nad prawidłowym wykorzystaniem miejsc grzebalnych oraz porządku przy pracach wykonywanych z wykonaniem grobów;
- pobieranie opłat na podstawie wystawianych faktur.

Ww. regulamin określa również:

- zasady świadczenia usług pogrzebowych;
- opłaty za korzystanie z cmentarza;
- zasady dysponowania grobem;
- uprawnienia do wjazdu na teren cmentarza;
- zasady wykonywania prac budowlanych i kamieniarskich.

(akta kontroli str. 44-50)

Zarządzeniem nr 176/2017 z dnia 8 listopada 2017 r. Wójt ustalił wysokość opłat za korzystanie z cmentarza, w którym zapisano, że za świadczenie usług komunalnych o charakterze użyteczności publicznej pobiera się administracyjne opłaty cmentarne, które stanowią dochód gminy.

Za udostępnienie miejsca pod grób do pochówku określono rodzaje grobów i od tego uzależnioną wysokość opłat.

W stosunku do niektórych rodzajów grobów wprowadzono ponowną opłatę, którą osoby lub instytucje mające prawo pochowania zwłok mają obowiązek uiścić w roku, w którym upływa 20 lat od utworzenia grobu lub po upływie kolejnego 20-letniego okresu.

Wprowadzono również opłatę za zezwolenie na wykonanie i budowę grobu, w tym wykonanie i budowę grobu przez przedsiębiorcę na zlecenie, uzależnioną od rodzaju grobu oraz dzienną stawkę za wjazd na teren cmentarza i zwrotną kaucję tytułem zabezpieczenia ewentualnych szkód podczas prac remontowo-budowlanych.

(akta kontroli str. 51-53)

Wójt, 29 grudnia 2017 r. zawarł umowę z Krzysztofem U. zlecając mu *wykonywanie administrowania w imieniu Gminy (...) Cmentarzem w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.* (dalej: Administrator). Ww. będzie wykonywał usługę na własny rachunek i ryzyko w ramach prowadzonej i zarejestrowanej działalności gospodarczej w oparciu o aktualne zarządzenie Wójta (...) w sprawie opłat za usługi związane z pochówkiem oraz za korzystanie z miejsc, obiektów i urządzeń na Cmentarzu.

W umowie określono m.in. szczegółowy zakres robót niezbędny do wykonania na cmentarzu i upoważniono Administratora do pobierania należnych zamawiającemu (Gminie) opłat zgodnych z ww. zarządzeniem nr 176/2017.

Administratora zobowiązano do prowadzenia ewidencji pobranych opłat.

Za wykonanie przedmiotu umowy w okresie jej obowiązywania Administrator otrzyma wynagrodzenie stanowiące kwotę ryczałtową w wysokości netto 8400 zł plus 8% VAT (brutto: 9072 zł) oraz wynagrodzenie miesięczne w kwocie netto 700 zł plus 8% VAT (brutto: 756 zł).

Aneks nr 1 z dnia 2 stycznia 2018 r. zmieniono ww. umowę w taki sposób, że wynagrodzenie stanowiące kwotę ryczałtową w okresie obowiązywania umowy wynosić będzie 8400 zł a wynagrodzenie miesięczne w kwocie 700 zł będzie płatne na podstawie wystawionego i złożonego rachunku w siedzibie Gminy.

(akta kontroli str. 81-84)

13 grudnia 2018 r. Gmina ogłosiła postępowanie przetargowe (zaproszenie do złożenia oferty) o wartości szacunkowej nieprzekraczającej 30 000 Euro na zadanie pn. „Administrowanie Cmentarzem Komunalnym znajdującym się w Radkowicach Kolonii”.

W opisie przedmiotu zamówienia określono szczegółowy zakres prac, do wykonania których będzie zobowiązany Administrator Cmentarza.

W *Warunkach udziału w postępowaniu* zapisano m.in., że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wykonawcy, którzy wykażą się, że w okresie ostatnich trzech lat (...) wykonali co najmniej jedną usługę polegającą na administrowaniu nieruchomością (...) o powierzchni jednostkowej 40 ha wykonywaną przez okres co najmniej 1 roku (...).

Jako kryterium oceny ofert przyjęto wyłącznie cenę (100%).

Zapisano, że oferty należy składać w Urzędzie, pok. 7 nie później niż do godz. 11⁰⁰ dnia 21 grudnia 2018 r.

Załącznikami były wzór oferty i projekt umowy.

Ogłoszenie zawierające zapytanie ofertowe zostało zamieszczone na stronie internetowej Urzędu. Zawierało ono kompletne zaproszenie do złożenia oferty wraz z załącznikami, informację z otwarcia ofert, informację o wyborze wykonawcy a także historię zmian.

Zarządzeniem Wójta nr 181/2018 z dnia 21 grudnia powołano trzyosobową komisję do oceny złożonych ofert w trybie zapytania ofertowego, której obowiązkiem było przygotowanie propozycji wyboru najkorzystniejszej oferty.

W postępowaniu jedyną ofertę złożył Krzysztof U., który zadeklarował pełnienie funkcji Administratora za kwotę brutto 8.400 zł.

(akta kontroli str. 85-102)

Umowę z Administratorem nr 174/2018 podpisano 28 grudnia 2018 r.

Administrator został zobowiązany do *wykonania usługi na własny rachunek i ryzyko w ramach prowadzonej i zarejestrowanej działalności gospodarczej w oparciu o aktualne zarządzenie Wójta (...) w sprawie ustalenia opłat za usługi związane z pochówkiem oraz za korzystanie z miejsc, obiektów i urządzeń na Cmentarzu.*

Wynagrodzenie stanowiące kwotę ryczałtową w okresie obowiązywania umowy wynosić będzie 8400 zł a wynagrodzenie miesięczne w kwocie 700 zł będzie płatne na podstawie wystawionego i złożonego rachunku w siedzibie Gminy.

Zakres obowiązków Administratora został szczegółowo określony w umowie.

(akta kontroli str. 103-107)

Na zapytanie kontrolera, dlaczego od dnia komunalizacji (17 października 2016 r.) do podpisania umowy z Administratorem wyłonionym w drodze konkursu ofert (28 grudnia 2018 r.) nie podejmowano niezwłocznie działań porządkujących zarządzanie cmentarzem, Wójt poinformował, że *po otrzymaniu decyzji wojewody o komunalizacji cmentarza rozpoczął prowadzenie konsultacji z mieszkańcami oraz proboszczem Parafii Radkowice na temat dalszego funkcjonowania cmentarza oraz w sprawie przekazania cmentarza Parafii Radkowice, która do tej pory wzorowo wywiązywała się z administrowania cmentarzem. W związku z faktem, iż wspólnota parafialna poniosła znaczne koszty z uzyskaniem nieruchomości pod cmentarz oraz ogrodzeniem w końcu lat sześćdziesiątych XX wieku, gmina Pawłów prowadziła konsultacje z mieszkańcami w sprawie przekazania nieruchomości na rzecz Parafii Radkowice. Konsultacje te trwały do końca trzeciego kwartału 2017 r. (...), w związku, z czym dopiero na ostatniej sesji rady gminy uchwalono regulamin cmentarza w Radkowicach Kolonii. Zarządzeniem Wójta (...) nr 176/2017 z dnia 8 listopada 2017 r. ustalono stawki opłat cmentarnych. Wielkość opłat została ustalona w oparciu o cennik cmentarza komunalnego w Starachowicach. Opłaty te jednak zostały pomniejszone z uwagi na fakt, iż wspólnota parafialna poniosła znaczne koszty w założeniu cmentarza. Zaraz po wprowadzeniu regulaminu oraz wysokości opłat cmentarnych rozpoczęto procedurę wyłonienia zarządcy cmentarza.* (akta kontroli str. 108)

Analiza dochodów z tytułu zarządzania cmentarzem komunalnym wykazała, że przed podpisaniem umowy z Administratorem, pomimo, że w 2016 r. i 2017 r. nie planowano uzyskiwania dochodów, osiągnięte wpływy wyniosły odpowiednio: 111,11 zł i 685,19 zł. W pozostałych latach objętych kontrolą, tj. 2018-2019 zaplanowano uzyskanie dochodów w wysokości odpowiednio: 5000 zł i 3000 zł, a uzyskane wpływy wyniosły: 5736,10 zł oraz 2502,41 zł.

Dochody pochodziły z opłat za groby, za miejsce na cmentarzu, opłat za wjazd na cmentarz pojazdów firm wykonujących prace związane z budową grobów i nagrobków i były zgodne z cennikiem wprowadzonym Zarządzeniem Wójta nr 176/2017.

Wydatki związane z zarządzaniem cmentarzem komunalnym były planowane i zrealizowane we wszystkich latach objętych kontrolą i wynosiły odpowiednio:

- w 2016 r.: planowano 46 437,28 zł, wykonano w wysokości 38 694,00 zł;
- w 2017 r.: planowano 10 000,00 zł, wykonano w wysokości 6.961,30 zł;
- w 2018 r.: planowano 18 000,00 zł, wykonano w wysokości 17 552,00 zł;
- w 2019 r.: planowano 25 000,00 zł, wykonano⁵ w wysokości 8.724,12 zł.

Wydatki były ponoszone głównie z tytułu wywozu nieczystości stałych z terenu cmentarza oraz wynagrodzenia Administratora zgodnie z podpisaną umową Gmina w 2016 r. poniosła również koszty przedłużenia przyłącza kanalizacyjnego na terenie cmentarza na kwotę 497,98 zł oraz opracowania kosztorysu inwestorskiego na odtworzenie mogił żołnierzy w miejscowości Świętomarz za kwotę 400 zł. (akta kontroli str. 115-155)

Jak solidarnie wyjaśnili Skarbnik Gminy i Robert W. wpłaty z opłat cmentarnych wpływają na konto Urzędu Gminy. Rozliczenie miesiąca z administratorem cmentarza odbywa się na podstawie rachunków i zestawień pobranych opłat. Pracownik księgowości budżetowej sprawdza dokonane wpłaty z wyciągu bankowego.

(akta kontroli str. 115-155)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia uregulowanie zasad zarządzania i administrowania terenem cmentarza oraz zasady rozliczeń za realizację tych czynności.

Wójt w wyniku prawidłowego przeprowadzonego postępowania przetargowego wyłonił i zawarł umowę z zarządcą cmentarza, określając prawa i obowiązki zarówno gminy jak i osoby fizycznej, której powierzono realizację tego zadania. Ustalił również stawki opłat cmentarnych stanowiących dochód gminy oraz zasady i tryb korzystania z cmentarza, stosownie do wymogów określonych art. 40 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym.

OBSZAR

3. Ocena skuteczności nadzoru i kontroli nad realizacją zadania

Opis stanu
faktycznego

Od 2018 r. w Urzędzie prowadzono ewidencję pochowanych i grobów. Nie prowadzono natomiast ksiąg cmentarnych, tj. księgi wieczystej osób pochowanych na cmentarzu w układzie rocznikowym, księgi grobów oraz alfabetycznego spisu osób pochowanych na cmentarzu, co było niezgodne wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów⁶. (akta kontroli str. 109-110)

Wójt wyjaśnił, że *aktualnie prowadzimy inwentaryzację grobów i osób pochowanych. Korzystamy z dokumentacji zgromadzonej w tych sprawach przez Parafię Rzymskokatolicką w Radkowicach Kolonii. Mimo, że czynności te trwają długo, chcemy dochować należytej staranności i zgromadzić wszystkie niezbędne informacje w tej sprawie. Planujemy, że założenie ksiąg cmentarnych tj. księgi wieczystej osób pochowanych na cmentarzu, zostanie opracowana do końca 2021 r., co będzie związane z wdrożeniem stosownego oprogramowania.* (akta kontroli str. 111)

⁵ Według stanu na 30 czerwca 2019 r.

⁶ Dz. U. Nr 90, poz. 1013 ze zm.

W tej sprawie przedstawiono kontrolującemu zlecenie nr 42/2019 dla specjalistycznej firmy na wykonanie za kwotę 8499,30 zł brutto inwentaryzacji i wdrożenia oprogramowania dla cmentarza. Zakres opracowania obejmuje *wykonanie inwentaryzacji, przygotowania planu cmentarza i opracowanie programu zarządzania cmentarzem (...)*.
(akta kontroli str. 112-113)

Przeprowadzone w toku kontroli oględziny cmentarza komunalnego wykazały prawidłowy stan sanitarno-techniczny cmentarza. Ogrodzenie terenu cmentarza zostało wykonane z trwałego materiału (mur kamienny), a jego wysokość była wyższa niż 1,5 m. Ogrodzenie było w dobrym stanie technicznym, kompletne i zgodne z wymogami art. 5 ust. 1 ustawy oraz § 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków⁷. Teren cmentarza i wokół niego wyposażony był w asfaltową drogę dojazdową o szerokości ok. 2,5 m służącą również pieszym. Miejsca postojowe dla kilku samochodów tuż przed bramą wejściową posiadały nawierzchnię utwardzoną. Na terenie cmentarza wytyczono aleję biegnącą przez środek wykonaną z kostki brukowej. Po obu jej stronach znajdowały się uporządkowane w rzędach miejsca grzebalne z możliwością bezpiecznego dojścia do grobów alejkami trawiastymi. Wg oceny kontrolującego istniejące groby zajmowały ok. 40% powierzchni cmentarza. Na środku cmentarza umieszczono utwardzony kostką brukową plac z ołtarzem połowym i krzyżem wykorzystywany do ceremonii pogrzebowych. Drogi i ciągi pieszo-jezdne dostosowane były do potrzeb osób niepełnosprawnych, a ich stan techniczny nie budził zastrzeżeń. Nie były uszkodzone przez korzenie drzew i nie leżały na nich połamane elementy drzewostanu. Cmentarz był wyposażony w kontenery na odpady, a stan ich wypełnienia świadczył o tym, że odpady odbierane były na bieżąco.

Na terenie cmentarza nie było domu przedpogrzebowego ani kostnicy, podczas gdy art. 5 ust. 2 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych wskazuje, że *na każdym cmentarzu powinien być dom przedpogrzebowy lub kostnica, które służą:*

- 1) *do składania ciał osób zmarłych do czasu ich pochowania;*
- 2) *do wykonywania oględzin zwłok ludzkich dla celów sądowo-lekarskich, sanitarnych oraz policyjnych;*
- 3) *do wykonywania innych czynności związanych z chowaniem zwłok.*

Wójt wyjaśnił, że *...w najbliższych latach nie planujemy takiej inwestycji. Aktualna sytuacja finansowa samorządów systematycznie się pogarsza i niemożliwe będzie znalezienie w budżecie środków na ten cel.*

(akta kontroli str. 114)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie prowadzono ewidencję pochowanych i grobów. Nie prowadzono natomiast ksiąg cmentarnych, tj. księgi wieczystej osób pochowanych na cmentarzu w układzie rocznikowym, księgi grobów oraz alfabetycznego spisu osób pochowanych na cmentarzu. Kontynuowane były natomiast prace związane z inwentaryzacją grobów i osób pochowanych wykorzystując w tym celu zewnętrzną firmę, której zlecono *zadanie wdrożenia oprogramowania dla cmentarza*, które obejmuje m.in. *wykonanie inwentaryzacji, przygotowania planu cmentarza i opracowanie programu zarządzania cmentarzem.*

⁷ Dz. U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284.

Przeprowadzone w toku kontroli oględziny cmentarza komunalnego wykazały właściwy stan sanitarno-techniczny cmentarza, co świadczy o prawidłowym nadzorze właścicielskim ze strony Wójta.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce,   stycznia 2020 r.

Kontroler
Zdzisław Kałamaga
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

Sporządził:

Zdzisław Kałamaga doradca ekonomiczny, dnia 8 stycznia 2020r. ....

Uzgodniono z:

doradcą ekonomicznym Mirosławem Woźniakiem, dnia 8 stycznia 2020r. ....

doradcą prawnym Romanem Wilkiem, dnia ..... stycznia 2020r. ....